

İlgili Kanun / Madde
7201 S. TK/35

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/15902
Karar No. 2022/17094
Tarihi: 20.12.2022

●TÜZEL KİŞİYE TEBLİGATIN ESASLARI
●TÜZEL KİŞİNİN ADRESİNİN DEĞİŞMESİ
●TİCARET SİCİLİNDE KAYITLI ADRESE
TEBLİGAT

ÖZETİ: Adreste tebligatın, gerçek veya tüzel kişinin bilinen en son adresinde yapılması gerekir. 7201 sayılı Kanun'un 6099 sayılı Kanun'la değişik 35 inci maddesine göre, kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini derhâl tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır. Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılması yeterli olacaktır. Bu durumda evrakın asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır. Daha önce tebligat yapılmamış olsa dahi, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınarak bu madde hükümleri uygulanır. Şu halde Mahkemenin kabul şekline göre dahi yargılama aşamasında davalı G.Hinteregger ve Söhne Baugess Şirketine yapılan tebliğlerin bila ikmal iade gelmesi nedeniyle davalının ticaret sicilinde kayıtlı adresinin araştırılarak bu adrese tebligat yapılması gerekirken bu yöntem izlenmeden doğrudan iade gelen adrese 7201 sayılı Kanun'un 35 inci maddesine göre tebliğ yapılmaya devam edilmesi savunma hakkını kısıtlar mahiyettedir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davacı vekili ile davalılardan G.Hinteregger Söhne Baugesellschaft MBH vekili tarafından istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti

Davacı vekili, müvekkilinin davalılara ait işyerinde vinç makinası operatörü olarak çalıştığını, işyerinde vardiyalı olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin davalılar tarafından haklı bir sebep olmadan feshedildiğini ileri sürerek kıdem ve ihbar tazminatları ile ücret, fazla çalışma, hafta tatili ve ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar Cevabının Özeti

Davalı Enerjisa Enerji Üretim AŞ vekili, ihale makamı konumunda bulduklarını savunarak davanın husumet ve esas yönünden reddini istemiştir.

Davalı Ataç İnşaat ve Sanayi AŞ vekili, fesih bildirim tebligatında davacının iş sözleşmesinin tazminatlı olarak feshedileceğinin bildirildiğini, davacının da bunu imzalayarak kıdem ve ihbar tazminatının ödendiğini kabul ettiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Diğer davalı, davaya cevap vermemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti

Mahkemece toplanan deliller ve alınan bilirkişi raporu doğrultusunda, davalı Enerjisa Enerji Üretim AŞ'nin ihale makamı olduğu kabul edilerek son üç aylık dönem içerisinde ödenmeyen ücret alacağının tüm davalılardan, diğer alacakların ise davalılar Ataç İnşaat ve Sanayi AŞ ile Ataç- Hinteregger İş Ortaklığından müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiştir.

Bozma ve Bozmadan Sonraki Yargılama Süreci

Kararın davacı ve davalı Enerjisa Enerji Üretim AŞ vekilleri tarafından temyizi üzerine Yargıtay (Kapatılan) 22. Hukuk Dairesinin 18.12.2018 tarihli ilâmıyla hükmün, davalılar arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve fazla çalışma alacağının hesabı yönlerinden eksik inceleme ve araştırmaya dayalı olduğu gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir.

Bozma ilâmına uyan Mahkemece, toplanan delillere göre davalı Enerjisa Enerji Üretim AŞ ile diğer davalılar arasındaki ilişkinin anahtar teslim inşaat sözleşmesi niteliğinde olduğu, işin organizasyonu, yönetimi, personelin işe alınması ve çıkartılması yetkisinin tamamen işi üstlenmiş olan yüklenicilere ait olduğu, davalı Enerjisa Enerji Üretim AŞ'nin işin niteliğinin ve büyüklüğünün gerektirdiği güvenlik ve denetim yetkisini aşan bir durum olmadığı, davalı Enerjisa Enerji Üretim AŞ'nin dava konusu tazminat ve alacaklardan sorumlu olmadığı gerekçesi ile davalı Enerjisa Enerji Üretim AŞ'ye karşı açılan davanın husumet yokluğundan reddine karar verilmiş; diğer davalılar bakımından davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz

Karar davacı vekili ile davalılardan G.Hinteregger Söhne Baugesellschaft MBH vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Gerekçe

Davalı G.Hinteregger ve Söhne Baugesess Şirketine yapılan tebligatın usulüne uygun olup olmadığı ihtilafıdır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) "*Hukuki dinlenilme hakkı*" kenar başlıklı 27 nci maddesi (Mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 73 üncü maddesi) uyarınca davanın tarafları, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup bu hak, yargılama ile ilgili bilgi sahibi olunmasını da içerir. Bu kapsamda kural olarak, duruşma yapılması zorunlu olan çekişmeli yargıda hâkim, kanunun gösterdiği istisnalar dışında tarafları dinlemeden veya iddia ve savunmalarını bildirmeleri için kanuna uygun biçimde davet etmeden hükmünü veremez.

Hukuki dinlenilme hakkının gereği olarak taraflar duruşmaya çağrılmadan, eş anlatımla; taraf teşkili sağlanmadan hüküm verilememesi, Anayasa'nın 36 ncı maddesi ile düzenlenen iddia ve savunma hakkının kullanılmasına olanak tanınması ilkesinin doğal bir sonucudur ve aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6 ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının da en önemli unsurudur.

Bu çerçevede, öncelikle tarafların gerek yargı organlarıncı gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir (Hakan Pekcanitez, Oğuz Atalay, MuhammetÖzekes, Medeni Usul Hukuku, 11. Baskı, 2011, s. 273).

Gerçekten savunma hakkını güvence altına alan T.C. Anayasası'nın 36 ncı maddesi ile 6100 sayılı Kanun'un 27 nci maddesinde de açıkça belirtildiği üzere, mahkemece davalı yan, dinlenmek ve savunması alınmak üzere kanuni şekillere uygun olarak davet edilmedikçe hüküm verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, taraf teşkili dava şartı olup davanın her aşamasında mahkemece resen nazara alınması gereken bir olgudur ve mahkemenin, dava dilekçesi ile duruşma gününü taraflara kendiliğinden tebliğ edip taraf teşkilini sağlaması,6100 sayılı Kanun'un emredici hükmü gereğidir.

Yargılamanın sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi, iddia ve savunma ile ilgili delillerin eksiksiz toplanıp tartışılabilmesi, itirazların yapılabilmesi, davanın süratle sonuçlandırılabilmesi, öncelikle tarafların duruşma gününden haberdar edilmesi ile mümkün olur. Kişinin hangi yargı merciinde duruşması bulunduğunu, hakkındaki iddia ve isnatların nelerden ibaret olduğunu bilmesi, 7201 sayılı Tebligat Kanunu (7201 sayılı Kanun) ve Tebligat Yönetmeliği'nde açıklanan usule uygun tebligat yapılması ile sağlanabilir.

Bu bakımdan, davetiyenin ve tebliğ tutanaklı zarfın, davadaki ve takipteki önemi büyüktür. Asıl olan tarafların huzurunda yargılamanın yürütülmesi olmakla birlikte, hukuk mahkemelerinde taraflar yargılamaya katılmasalar dahi mutlaka duruşmadan haberdar edilmelidir. Duruşmaya gelmese dahi yoklukta davaya devam edilip karar verilmesine usulün olanak tanıdığı hâllerde, kanunun öngördüğü uyarıyı taşıyan davetiyenin tebliğ edilmesinden ve kanuna uygun taraf teşkilinin tamamlanmasından sonra işin esasına girilmesi ve delillerin toplanarak bir sonuca ulaşılması zorunludur.

7201 sayılı Kanun'un "Hükmi şahısların memur ve müstahdemlerine tebligat" kenar başlıklı 13 üncü maddesine göre de "Hükmi şahıslar namına kendilerine tebliğ yapılacak kimseler her hangi bir sebeple mütat iş saatlerinde iş yerinde bulunmadıkları veya o sırada evrakı bizzat alamıyacak bir halde oldukları takdirde tebliğ, orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerinden birine yapılır."

Tebligat Yönetmeliği'nin "Tüzel kişilerin memur ve müstahdemlerine tebligat" başlıklı 21 inci maddesine göre ise;

"(1) Tüzel kişiler adına tebligatı almaya yetkili kişiler, herhangi bir sebeple mütat iş saatlerinde işyerinde bulunmamaları veya o sırada evrakı bizzat alamıyacak bir halde olmaları durumunda tebliğ, tüzel kişinin o yerdeki sürekli çalışan memur veya müstahdemlerinden birine yapılır.

(2) Ancak, kendisine tebliğ yapılacak memur veya müstahdem, tüzel kişinin o yerdeki teşkilatı veya personeli içinde görev itibariyle tebligatın muhatabı olan tüzel kişinin temsilcisinden sonra gelen bir kimse veya evrak müdürü gibi esasen bu tür işlerle görevlendirilmiş bir kişi olması gereklidir.

(3) Bu kişilerin de bulunmaması halinde, bu husus tebliğ mazbatasında belirtilir ve tebliğ, o yerdeki diğer bir memur veya müstahdeme yapılır."

Açıklanan düzenlemeler gereğince öncelikle ifade etmek gerekir ki tüzel kişilere yapılacak tebligatın, tüzel kişinin merkez adresi esas alınarak yapılması gerekmektedir.

İkinci olarak ise tebligat, tüzel kişinin yetkili temsilcisine yapılmalıdır. Temsilciye ulaşılamıyor ise *tüzel kişinin temsilcisinden sonra gelen bir kimse veya evrak müdürü gibi esasen bu tür işlerle görevlendirilmiş bir kişiye* tebligat yapılmalıdır.

Son olarak ise bu kişilerin de bulunmaması hâlinde, bu husus tebliğ mazbatasında belirtilir ve tebliğ, o yerdeki diğer bir memur veya müstahdeme yapılır.

Somut uyuşmazlıkta, tebliğ mazbatalarına göre davalı G.Hinteregger ve Söhne Baugess Şirketine dava dilekçesi, duruşma gününü bildirir ve yargılama sürecine dair diğer tebligatlar, davalı Şirketlerin oluşturduğu adi ortaklık adresi olan "Organize Sanayi Bölgesi 1. Kısım Atatürk Bulvarı No:19 Döşemealtı/Antalya" adresi esas alınarak tebliğ edilmiştir. Bu adrese tebligatların iade gelmesi üzerine davalının ticaret sicilinde kayıtlı merkez adresi araştırılmadan doğrudan iade gelen adrese

7201 sayılı Kanun'un 35 inci maddesine göre tebliğ yapılmıştır. Oysa Mahkemece izlenen bu yöntem hatalıdır.

Adreste tebligatın, gerçek veya tüzel kişinin bilinen en son adresinde yapılması gerekir. 7201 sayılı Kanun'un 6099 sayılı Kanun'la değişik 35 inci maddesine göre, kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini derhâl tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır. Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılması yeterli olacaktır. Bu durumda evrakın asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır. Daha önce tebligat yapılmamış olsa dahi, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınarak bu madde hükümleri uygulanır.

Şu halde Mahkemenin kabul şekline göre dahi yargılama aşamasında davalı G.Hinteregger ve Söhne Baugess Şirketine yapılan tebliğlerin bila ikmal iade gelmesi nedeniyle davalının ticaret sicilinde kayıtlı adresinin araştırılarak bu adrese tebligat yapılması gerekirken bu yöntem izlenmeden doğrudan iade gelen adrese 7201 sayılı Kanun'un 35 inci maddesine göre tebliğ yapılmaya devam edilmesi savunma hakkını kısıtlar mahiyettedir.

Açıklanan maddi ve hukuki olgulara göre davalı G.Hinteregger ve Söhne Baugess Şirketine yapılan tebligatların usulüne uygun olmaması sebebiyle hukuki dinlenilme hakkını ihlal eder şekilde hüküm kurulması hatalıdır. Geline nokta davalının kendisini vekille temsil ettirdiği gözetildiğinde, dava dilekçesi ve ekleri, ıslah dilekçesi, bilirkişi raporları tebliğ edilmeden ve delillerini bildirmesi için süre verilmeden hukuki dinlenilme hakkını kısıtlayacak şekilde davanın esasının incelenmesine geçilmesi ve yazılı şekilde hüküm kurulması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Anılan hususlar gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç

Açıklanan sebeple;

Temyiz olunan Mahkeme kararının **BOZULMASINA**, bozma sebebine göresair temyiz itirazlarının incelenmesine bu aşamada yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde ilgililere iadesine, 20.12.2022 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.